

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ - Του γιοφουριού της Άρτας (σελ.12)

Το θέμα του τραγουδιού σχετίζεται με την πίστη στα στοιχειά, δηλαδή στα αγαθά πνεύματα που κυκλοφορούν τη νύχτα, προστατεύουν τους ανθρώπους και φέρνουν ευτυχία. Σ' αυτή τη δοξασία στηρίζεται και η στοιχειώσις, δηλαδή η θυσία ενός ζώου ή ακόμα και ανθρώπου στα θεμέλια ενός οικοδομήματος. Το θύμα γινόταν το στοιχείο του οικοδομήματος αυτού και η ψυχή του με τις υπερφυσικές της ιδιότητες όχι μόνο το στέριωνε, αλλά και το προφύλαγε από κάθε κίνδυνο.

1. Γενικό θέμα του δημοτικού τραγουδιού «Του γιοφουριού της Άρτας»

2. Να βρείτε α) τα πρόσωπα που εμφανίζονται και μιλούν στο τραγούδι και β) τα πρόσωπα που απλώς αναφέρονται. α.

β.

3. Να απαντήσετε με συντομία στα παρακάτω ερωτήματα:

α. Ποιοι είναι οι πρωταγωνιστές ποια η σχέση ανάμεσά τους;

β. Ποιο πρόβλημα αντιμετωπίζουν οι κτίστες και ποια η λύση του;

γ. Πώς καταλαβαίνετε ότι το έργο που θεμελιώνεται είναι πολύ σημαντικό;

δ. Ποιο δίλημμα αντιμετωπίζει ο πρωτομάστορας και ποια επιλογή κάνει;

ε. Ποιο είναι το δίλημμα που αντιμετωπίζει η Λυγερή και ποια η τελική της επιλογή;

4. Εικόνες που περιγράφονται από την αρχή μέχρι το τέλος του ποιήματος.

Π.χ. το χτίσιμο του γεφυριού

5. Να δώσετε έναν τίτλο σε καθεμιά από τις πιο κάτω **ενότητες** του κειμένου.

Α Ενότητα: (στ. 1-13)

Β Ενότητα: (στ. 14-32)

Γ Ενότητα: (στ. 33-34)

Δ Ενότητα: (στ. 35-40)

Ε Ενότητα: (στ. 41-46)

6. Διαβάστε ξανά τους στίχους που αφορούν στο **πουλάκι**. (στ. 7-20)

α. Ποια λύση δίνει το πουλί για να σταματήσει να γκρεμίζεται το γεφύρι; ➡

β. Τίνος τη θέληση εκφράζει *κατά τη γνώμη σας* η εντολή του πουλιού; ➡

γ. Θυμάστε άλλα παραδείγματα από την ιστορία, τη μυθολογία ή τα θρησκευτικά σας, όπου άνθρωποι κλήθηκαν να κάνουν τέτοιου είδους θυσία; ➡

δ. Συγκρίνετε την εντολή που λαμβάνει το πουλί από τον πρωτομάστορα και το μήνυμα που εκείνο τελικά δίνει στη λυγερή. Ποια διαφορά υπάρχει; ➡

ε. Πώς δικαιολογείται κατά τη γνώμη σας αυτή η διαφορά; (Γιατί ο πρωτομάστορας δίνει εκείνη την εντολή και γιατί το πουλάκι την παραλλάσσει; - θυμηθείτε: *τίνος* τη θέληση εκφράζει ίσως το πουλί;) ➡

7. Ποια συναισθήματα κυριεύουν τον πρωτομάστορα, όταν ακούει τα λόγια του πουλιού; Ποιοι στίχοι αιτιολογούν την απάντησή σας;

8. Με ποιον τρόπο οι κτίστες πείθουν τη Λυγερή να κατέβει στα θεμέλια του γεφυριού;

9. Ποια συναισθήματα τρέφει για το σύζυγό της η Λυγερή και από πού το συμπεραίνουμε;

10. Η Λυγερή πιστεύει το ψέμα που της λένε και κατεβαίνει να βρει το δαχτυλίδι. Ποιο **στοιχείο της αρχαίας τραγωδίας και του έπους** (το οποίο συναντήσαμε και πέρσι κατά τη μελέτη της Ιλιάδας!!!) μας θυμίζει αυτό;

11. Ο πρωτομάστορας πρωτοστατεί στη θυσία της γυναίκας του ρίχνοντας μέγα λίθο (στ. 34). Πώς μπορεί να ερμηνευτεί η ενέργειά του αυτή;

12. Η εικόνα ολόκληρης της οικογένειας της λυγερής είναι τραγική. Γιατί; Πώς το συμπεραίνουμε; (Να λάβετε υπόψη και τον παρακάτω στίχο ενός άλλου δημοτικού τραγουδιού: **Την ξενιτιά, την ορφανιά, την πίκρα, την αγάπη, τα τέσσερα τα ζύγιασαν, βαρύτερα 'ν' τα ξένα.**)

13. Πώς αντιδρά η Λυγερή από τη στιγμή κατά την οποία καταλαβαίνει ότι εξαπατήθηκε;

14. Στο τέλος του ποιήματος η γυναίκα του πρωτομάστορα **αλλάζει στάση**. Τι είναι αυτό που την οδηγεί να κάνει κάτι τέτοιο και τι φανερώνει η αλλαγή αυτή σχετικά με τη σχέση ανάμεσα στα μέλη της παραδοσιακής οικογένειας;

15. Ποιες **συναισθηματικές μεταπτώσεις** παρουσιάζει ο πρωτομάστορας από την αρχή μέχρι το τέλος του ποιήματος και ποιες η λυγερή;

Πρωτομάστορας	Λυγερή

16. Να εντοπίσετε στο ποίημα τα ακόλουθα **εκφραστικά μέσα / στοιχεία τεχνοτροπίας** του δημοτικού τραγουδιού και να σημειώσετε τους στίχους.

Υπερβολή ➡

Επανάληψη ➡

Προσωποποίηση ➡

Αντίθεση ➡

Μεταφορά ➡

Δραματικός Ενεστώτας ➡

➡ (χρησιμοποιείται ο Ενεστώτας για κάτι που έγινε στο παρελθόν, για να δώσει ζωντάνια στην αφήγηση!)

Ασύνδετο σχήμα ➡

➡ (οι προτάσεις παρατίθενται η μια δίπλα στην άλλη χωρίς σύνδεση!)

Μετωνυμία ➡

➡ (αντί για τη λέξη που απαιτείται, χρησιμοποιείται μια άλλη λέξη – εδώ ένα κύριο όνομα!)

Ο νόμος των τριών ➡

Παρομοίωση ➡

Τυπικοί αριθμοί ➡

➡ (πολλαπλάσια του αριθμού 3)

17. Το **ιαμβικό μέτρο** αποτελείται από μία **άτονη φωνητικά συλλαβή** και από μία **τονισμένη φωνητικά συλλαβή**. Επιλέξτε έναν στίχο του ποιήματος και προσπαθήστε να τον διαβάσετε τονίζοντας φωνητικά κάθε δεύτερη συλλαβή. Πόσες συλλαβές μετρήσατε σε κάθε στίχο;

18. Αντικαταστήστε ένα στίχο με ένα δικό σας. Προσέξτε να έχει το ίδιο μέτρο και τον ίδιο αριθμό συλλαβών.

19. Να επισημάνετε τα μαγικά στοιχεία που υπάρχουν στο τραγούδι. α.

β.

20. Ποιες παρατηρήσεις έχετε να κάνετε σχετικά με τον αφηγητή και τους αφηγηματικούς τρόπους που χρησιμοποιεί;

21. Προσπαθήστε σε μία παράγραφο 10-15 σειρών να γράψετε την περίληψη του τραγουδιού (στο σπίτι, ο καθένας μόνος του, στο τετράδιο εργασιών).